

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The Evaluation of the Doctor of Philosophy Program in Education of the School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University (STOU)

สมคิด พรหมจ้อย¹ วารangkana โตโพธิ์ไทย² ศศิธร บัวทอง³

Somkid Promjouy¹ Varangkana Topothai² Sasiton Buathong³

¹⁻²รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2) ศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร 19 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา 28 คน นักศึกษา 26 คน ผู้ใช้บัณฑิต 17 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 10 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 100 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบบันทึกข้อมูล และแนวการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตร สรุปได้ดังนี้ (1) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร โดยภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน (2) ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน (3) ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 – 2556 มีนักศึกษา รับเข้าเรียน 142 คน สำเร็จการศึกษา 65 คน คิดเป็นร้อยละ 45.77 และผลการประเมินคุณลักษณะของดุษฎีบัณฑิต พบว่า ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะดุษฎีบัณฑิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่ปรับปรุง ควรปรับปรุงโดยแยกเป็นหลักสูตรเฉพาะ มีทั้งหมด 5 หลักสูตร คือ (1) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน (2) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา (3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาการศึกษาดลอดชีวิต และ (5) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were (1) to evaluate the Doctor of Philosophy Program in Education of the School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University (STOU); and (2) to improve the Doctor of Philosophy Program in Education of the School of Educational Studies, STOU. The key informants, totaling 100 persons, comprised 19 instructors in the program, 28 graduates of the program, 26 current students, 17 employers/supervisors of the graduates, and 10 instructors in charge of the program. The employed evaluation instruments were questionnaires, a data recoding form, and guidelines for focus group discussion. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and content analysis. Research results were as follows: 1) Evaluation results of the Doctor of Philosophy Program in Education of the School of Educational Studies, STOU could be concluded as follows; (1) Regarding evaluation results of input factors of the program, overall, it was found appropriate at the high level which passed the evaluation criteria; (2) Regarding evaluation results of implementation process, overall, it was found appropriate at the high level which passed the evaluation criteria; and (3) Regarding evaluation results of outputs of the program, it was found that from the 2006-2013 academic years, 142 students were admitted to the program, and 65 or 45.77 percent of them graduated. Evaluation results of characteristics of the graduates revealed that the graduates' employers/supervisors agreed that the graduates had the characteristics of graduates at the highest level and passed the evaluation criteria. 2) Regarding recommendations for program improvement, it was suggested that the Ph.D. program should be separated into of 5 Ph.D. programs as follows: (1) the Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction; (2) the Doctor of Philosophy Program in Educational Measurement and Evaluation; (3) the Doctor of Philosophy Program in Guidance and Psychological Counseling; (4) the Doctor of Philosophy Program in Lifelong Education; and (5) the Doctor of Philosophy Program in Educational Technology and Communications.

Keywords: Curriculum evaluation, Curriculum improvement, Doctor of Philosophy Program, School of Educational Studies

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้านและเป็นกลไกหลักที่สำคัญสำหรับการสร้างทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและคุณภาพเต็มตามศักยภาพของคน การจัดการศึกษาโดยทั่วไปในทุกๆ ระดับการศึกษา หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาก็คือ หลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นแผนหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถ และทักษะไปสู่การปฏิบัติได้ ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษามาก เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางในการ

จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงต้องวางแผนและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและความสามารถที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแนวทางที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศึกษาศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ และมีสถานภาพเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพทางด้านศึกษาศาสตร์ จะต้องใช้เวลาในการศึกษาวิทยากร และฝึกฝนจนมีความชำนาญเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีหลักสูตรเพื่อตอบสนองต่อพัฒนาการทางการศึกษา ความต้องการของบุคลากรประจำการในการพัฒนาความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาชีพการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546)

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักคือ การผลิตบัณฑิต โดยเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ในส่วนปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต้องมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างอิสระรวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการเชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ และเพื่อให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF: HED) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิต รวมทั้งใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559)

มหาวิทยาลัยจึงต้องพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ระดับสากล รูปแบบการประเมินคุณภาพมุ่งเน้นไปที่การควบคุมคุณภาพในองค์ประกอบที่จะมีผลต่อคุณภาพของบัณฑิต (วันชัย ศิริชนะ, 2540, น. 16) และองค์ประกอบของคุณภาพที่สำคัญยิ่งคือ หลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดทิศทางและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต ตามที่มุ่งหวังไว้ เมื่อเปิดดำเนินการหลักสูตร และหลักสูตรที่สร้างขึ้นแล้วนั้นมีความจำเป็นต้องพัฒนาต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เมื่อใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตรซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่จะประเมิน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537, น.217) การประเมินหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากผู้ใช้หลักสูตรจะประเมินเพื่อพิจารณาตรวจสอบระบบการบริหารหลักสูตร เพื่อปรับปรุงคุณภาพตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ยังต้องปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ

บัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี เพื่อให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร และหลักสูตรที่สร้างขึ้นตอบสนองต่อผู้เรียนและสังคมมากน้อยเพียงใด ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยในระบบเปิด ยึดหลักการศึกษาดูตลอดชีวิต ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อสนองนโยบายของรัฐเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้ตระหนักในหลักการดังกล่าว ดังนั้นในปีการศึกษา 2549 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จึงได้เปิดการสอนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ใน 7 วิชาเอก ประกอบด้วยวิชาเอก 1) หลักสูตรและการสอน 2) การประเมินการศึกษา 3) การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา 4) การศึกษานอกระบบ 5) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 6) การศึกษาทางไกล และ 7) การบริหารการศึกษา โดยได้มีการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ใน พ.ศ. 2554 และวิชาเอกบริหารการศึกษาได้แยกเปิดเป็นหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สำหรับในการจัดการศึกษาใช้ระบบการศึกษาทางไกลที่มีสื่อหลักประกอบด้วย แนวการศึกษาและแผนกิจกรรมการศึกษา การสัมมนาเข้ม กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ การเรียนผ่านระบบออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยจัดให้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอื่น ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาดำเนินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตไปแล้วจำนวน 57 คน (ถึงปีการศึกษา 2558) ซึ่งในปีการศึกษา 2559 หลักสูตรจะมีการจัดการเรียนการสอนครบ 5 ปี ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดให้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ทุกๆ 5 ปี ประกอบกับได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และนโยบายการศึกษาของรัฐบาล ตลอดจนสภาพสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จึงเห็นสมควรประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เพื่อนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ดังนี้

1. เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมุ่งประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และผลการใช้หลักสูตร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย บัณฑิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 – 2559 อาจารย์ประจำหลักสูตร และ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และผู้บังคับบัญชาของคณาจารย์บัณฑิต
2. ตัวแปรหรือประเด็นที่มุ่งประเมิน มีดังนี้
 - 2.1 ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ 1) ความเหมาะสมของหลักสูตร 2) ความเหมาะสมเกี่ยวกับแนวการศึกษา/แผนกิจกรรม 3) ความเหมาะสมของสื่อออนไลน์แบบ e-learning และ 4) ความเหมาะสมของแหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่นๆ
 - 2.2 กระบวนการใช้หลักสูตร ได้แก่ 1) ความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตร 2) ความเหมาะสมของการสัมมนาเชิงทฤษฎี 3) ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนผ่าน e-learning 4) ความเหมาะสมของการทำคณาจารย์นิพนธ์ 5) ความเหมาะสมของการให้บริการของมหาวิทยาลัย และ 6) ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล
 - 2.3 ผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ 1) จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา 2) คุณลักษณะของบัณฑิต มสธ. และ 3) การนำความรู้ไปใช้
 - 2.4 แนวทางการปรับปรุงหลักสูตร ครอบคลุมในเรื่อง วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จำนวน 19 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต จำนวน 28 คน นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต จำนวน 26 คน และผู้บังคับบัญชาของคณาจารย์บัณฑิต จำนวน 17 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 10 คนรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 100 คน
2. เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์สำหรับนักศึกษา 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์สำหรับบัณฑิต 3) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์สำหรับอาจารย์ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์สำหรับผู้บังคับบัญชา นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา พบว่า แบบสอบถามทุกฉบับมีความตรงตามเนื้อหาอยู่ในช่วง 0.67-1.00
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการประเมินครั้งนี้ผู้ประเมินได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ รวมทั้งการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มีผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายทางการศึกษา รวมทั้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน โดยบัณฑิตและนักศึกษาเห็นว่าหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดคือ ชื่อหลักสูตรตรงตามความต้องการ รองลงมาคือ หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน และมีความเหมาะสมในระดับมากในเรื่อง เนื้อหาหลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายทางการศึกษา ปัญหาสำคัญที่พบในเรื่องของหลักสูตรคืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรของแต่ละวิชาเอกมีไม่เพียงพอ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรเห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับวิชาเอกให้มากขึ้น

1.1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากอันดับแรก คือ กิจกรรมกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ รองลงมาคือ มีเนื้อหาส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ตามหลักสูตร มีเนื้อหาส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและทักษะในการตัดสินใจ มีเนื้อหาทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน งานที่กำหนดให้ทำช่วยเพิ่มความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ดี มีกิจกรรมส่งเสริมด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และประเด็นการศึกษามีความทันสมัย

1.1.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของสื่อออนไลน์แบบ e-learning โดยภาพรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมมากอันดับแรกคือ e-learning สามารถเข้าถึงได้สะดวก เนื้อหาสาระช่วยเสริมการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อที่ใช้ใน e-learning มีความเหมาะสม (เช่น ppt, web link, file เป็นต้น) ระบบ e-learning ง่ายต่อการใช้งาน กิจกรรมที่กำหนดใน e-learning มีความเหมาะสม

1.1.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่นๆ โดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากอันดับแรกคือ ตำราภาษาไทยที่จัดให้นักศึกษามีความเหมาะสม รองลงมาคือ เอกสารที่จัดให้ในแฟ้มที่ใช้ประกอบการเรียนแต่ละชุดวิชา มีความเหมาะสม การให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีความเหมาะสม การให้บริการทรัพยากรห้องสมุดออนไลน์มีความสะดวกในการเข้าถึง

1.2 ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

1.2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต โดยภาพรวมพบว่า ดำเนินการได้ทุกรายการเกินร้อยละ 80 โดยรายการที่ดำเนินการได้มากอันดับแรกคือ มีการกำหนดรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ทุกรายวิชา มีการรายงานผลการดำเนินการรายวิชา (มคอ.3) มีการนำผลการ

ดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) ไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนถัดไป รายละเอียดใน มคอ.3 มีความสอดคล้องกับ มคอ.2 อาจารย์ประจำหลักสูตรมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานของหลักสูตร

1.2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของการสัมมนาเชิงชุดวิชา พบว่า นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า การสัมมนาเชิงชุดวิชาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากอันดับแรกคือ การสัมมนาเชิงส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ รองลงมาคือ การบรรยายของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในการสัมมนาเชิงมีความเหมาะสม การสัมมนาเชิงส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ระยะเวลาของการจัดสัมมนาเชิง ครั้งละ 2 วัน มีความเหมาะสม ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสัมมนาเชิงชุดวิชา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่าน เกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดคือ การสัมมนาส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน กับอาจารย์ รองลงมาคือ การสัมมนาเชิงช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจารย์ประจำหลักสูตรมี ส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร และมีการดำเนินการตามแผนงานการ สัมมนาอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ผ่าน e-learning โดย ภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับ มากอันดับแรกคือ งานที่มอบหมายและกิจกรรมใน e-learning มีความเหมาะสม รองลงมาคือ การมีปฏิสัมพันธ์กับ อาจารย์และนักศึกษาใน e-learning เป็นไปตามแผนที่กำหนด ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม e-learning มีความ เหมาะสม การเข้าร่วมกิจกรรม e-learning ช่วยให้ท่านบรรลุเป้าหมายของการเรียน

1.2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของการทำคดียุติพันธ์ พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการทำคดียุติพันธ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ในขณะที่ นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการทำคดียุติพันธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านการประเมิน ประเด็นที่ บัณฑิตเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับมากอันดับแรกคือ ขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม อาจารย์ที่ ปรึกษาให้คำแนะนำและติดตามการทำคดียุติพันธ์ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และ ทักษะการเขียน โครงร่างคดียุติพันธ์มีความเหมาะสม การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะการเขียนรายงาน คดียุติพันธ์มีความเหมาะสม สำหรับนักศึกษามีความคิดเห็นว่าประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมากคือ อาจารย์ ที่ปรึกษาให้คำแนะนำและติดตามการทำคดียุติพันธ์ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้ออื่นมีความเหมาะสมอยู่ ในระดับปานกลาง

1.2.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของการให้บริการของมหาวิทยาลัย โดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อันดับแรกคือ นักศึกษาสามารถลงทะเบียนออนไลน์ผ่านช่องทางต่างๆ ได้สะดวก รองลงมาคือ การติดต่อสื่อสาร กับอาจารย์มีความสะดวก การให้บริการของศูนย์วิทยพัฒนามีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องถึง นักศึกษาทันเวลา การให้บริการตอบคำถามนักศึกษาของสำนักบัณฑิตมีประสิทธิภาพ

1.2.6 ผลการประเมินความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมพบว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากอันดับแรก คือ การกำหนดสัดส่วนคะแนนการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม การใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและ ประเมินผล การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนการสอนก่อนสอน

1.3 ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร

1.3.1 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดรับ นักศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปีการศึกษา 2556 มีนักศึกษาที่รับเข้าเรียน จำนวน 142 คน สำเร็จการศึกษา ระดับดุษฎีบัณฑิต จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 45.77 โดยเป็นผู้สำเร็จการศึกษารุ่นที่ 1 (ปีการศึกษา 2549) ที่จบ การศึกษามากที่สุดจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 90.63 (จากผู้เข้าศึกษาทั้งหมด 32 คน) รองลงมา คือ รุ่นปี การศึกษา 2550 จบการศึกษาทั้งหมด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 (จากผู้เข้าศึกษาทั้งหมด 21 คน) รุ่นปี การศึกษา 2551 (รุ่นที่ 3) จบการศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สำเร็จการศึกษาในวิชาเอก บริหารการศึกษา มากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 27.69 รองลงมา คือ การประเมินการศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 26.15 หลักสูตรและการสอนมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62 การศึกษาทางไกล จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.77 ตามลำดับ

1.3.2 ผลการประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษา ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตมากกว่าที่คาดหวังขึ้นไปในด้านทักษะทางปัญญาการวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.08 และด้านความรู้ที่ได้รับจากการเรียนได้รับการ พัฒนามากกว่าที่คาดหวังร้อยละ 73.08 รองลงมา คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการพัฒนามากกว่าที่คาดหวัง ร้อยละ 65.39 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบได้รับการพัฒนามากกว่าที่คาดหวัง คิดเป็นร้อยละ 61.54 ตามลำดับ

1.3.3 ผลการประเมินคุณลักษณะของดุษฎีบัณฑิต มสธ. ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้ บัณฑิต พบว่า คุณลักษณะดุษฎีบัณฑิตของ มสธ. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณลักษณะระดับมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและความสามารถศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.88$) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.84$) ด้านความรับผิดชอบต่อ ($\bar{X} = 4.84$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.75$) ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.74$) ด้านความคิดและการ แก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.69$) ตามลำดับ

2. แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

จากผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พบว่า ผลการประเมิน ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมพบว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากผ่าน เกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 – 2556 มีผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 45.77 (มีนักศึกษารับเข้าเรียน จำนวน 142 คน) และผลการประเมินคุณลักษณะของดุษฎีบัณฑิต

มสธ. ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต พบว่า คุณลักษณะคุณวุฒิปบัณฑิตของ มสธ. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) สำหรับปัญหาที่สำคัญคือ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในแต่ละวิชาเอกไม่เพียงพอ ทำให้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอ และบัณฑิตและนักศึกษายกยอให้เพิ่มเนื้อหาวิชาเอกให้มากขึ้น แนวทางแก้ไขคือ ให้แต่ละแขนงวิชาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ โดยใช้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร เป็นชุดเดียวกับคณะกรรมการประจำหลักสูตรระดับปริญญาโท และปรับปรุงชุดวิชาโดยเพิ่มเนื้อหาวิชาเอก

ผลการปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้ใช้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร เป็นชุดเดียวกับคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาโท ดังนั้นวิชาเอก/สาขาวิชาที่เปิดในระดับคุณวุฒิปบัณฑิตจึงใช้ชื่อเดียวกับระดับปริญญาโท ทำให้การปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้มีชื่อหลักสูตรที่ปรับปรุงทั้งหมด 5 หลักสูตร คือ

- 1) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- 2) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- 3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- 4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- 5) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สำหรับการจัดการเรียนการสอนยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิม โดยมีชุดวิชาที่เรียนร่วมกันทั้งหมดจำนวน 3 ชุดวิชา คือ 1) ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง จำนวน 6 หน่วยกิต 2) ดุษฎีนิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต และ 3) สัมมนาเข้มเสริมประสบการณ์คุณวุฒิปบัณฑิต (ไม่นับหน่วยกิต) รวมจำนวน 42 หน่วยกิต ส่วนวิชาเอกที่แต่ละวิชาเอกจัดการเรียนการสอนเฉพาะแต่ละวิชาเอกอีก 2 ชุดวิชา คือ ชุดวิชาสัมมนาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิชาเอก จำนวน 6 หน่วยกิต และชุดวิชาเอกอีก 1 ชุดวิชา (การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีในแต่ละวิชาเอก) จำนวน 6 หน่วยกิต รวมจำนวน 12 หน่วยกิต รวมชุดวิชาที่ผลิตทั้งหมด 13 ชุดวิชา (หลักสูตรเดิมผลิตชุดวิชา จำนวน 10 ชุดวิชา)

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มีประเด็นอภิปรายดังนี้

1.1 จากผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรที่พบว่า หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายทางการศึกษา รวมทั้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เพราะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตร มีการสอบถาม

ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต สอบถามความต้องการของบัณฑิตที่จะศึกษาต่อ รวมทั้งมีการศึกษานโยบายและกฎหมายทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ประกอบการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ในขณะที่พัฒนาหลักสูตรได้มีการจัดประชุมสนทนากลุ่มกับผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อร่วมกันวิพากษ์หลักสูตรซึ่งทำให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต จึงทำให้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน

1.2 จากผลการประเมินความเหมาะสมของแนวการศึกษาที่พบว่า แนวการศึกษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากอันดับแรกคือ กิจกรรมกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ รองลงมาคือ มีเนื้อหาส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ตามหลักสูตร มีเนื้อหาส่งเสริมการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา และทักษะในการตัดสินใจ มีเนื้อหาทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน งานที่กำหนดให้ทำช่วยเพิ่มความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต ได้ออกแบบหลักสูตรให้อยู่ในรูปของชุดวิชาที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่างๆ ผ่านสื่อหลักและสื่อเสริม โดยสื่อหลักระดับดุษฎีบัณฑิตประกอบด้วยแนวการศึกษา เอกสารศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งแนวการศึกษาจะบอกให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับงานที่กำหนดให้ทำวิธีการเรียน วิธีการนำเสนองาน วัน เวลา และสถานที่ปรับการสัมมนา สื่อเสริมให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้าในรูปการสัมมนา (สำนักวิชาการ, 2534) คณะกรรมการกลุ่มผลิตและบริหารชุดวิชา ต้องพิจารณาจัดทำแนวการศึกษาทุกภาคการศึกษาที่เปิดสอนชุดวิชานั้นเพื่อให้งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำสอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปและมีความทันสมัย ซึ่งแนวการศึกษาเปรียบเสมือนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนตรงออกแบบสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง

1.3 จากผลการประเมินความเหมาะสมของสื่อออนไลน์แบบ e-learning ที่พบว่า สื่อออนไลน์แบบ e-learning โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่เป็นเช่นนี้เพราะสื่อออนไลน์แบบ e-learning สามารถเข้าถึงได้สะดวก เข้าศึกษาได้ทุกเวลา เนื้อหาสาระช่วยเสริมการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ นอกจากนั้นยังพบว่า แหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่นๆ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากอันดับแรกคือ ตำราภาษาไทยที่จัดให้นักศึกษามีความเหมาะสม รองลงมาคือ เอกสารที่จัดให้ในแฟ้มที่ใช้ประกอบการเรียนแต่ละชุดวิชาที่มีความเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของ มสธ. ผู้เรียนต้องศึกษาจากแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้อื่นๆ ประกอบ ซึ่งมีทั้งตำราภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งจัดเพิ่มเอกสารที่ใช้ประกอบการเรียนแต่ละวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า รวมทั้งนักศึกษาสามารถค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมจากห้องสมุด โดยสามารถใช้บริการสอบถามเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ซึ่งในห้องสมุดจะจัดระบบสื่อไว้บริการนักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตได้ในการเรียน

2. ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

2.1 จากผลการประเมินที่พบว่า การบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต โดยภาพรวมดำเนินการได้ทุกรายการเกินร้อยละ 80 โดยรายการที่ดำเนินการได้มากอันดับแรกคือ มีการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ทุกรายวิชา มีการรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา (มคอ.3) มีการมอบหมายของการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.5) ไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนถัดไป ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้สอนจะต้อง

จัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ในการสอบแต่ละภาคการศึกษาผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบในรูปแบบของ มคอ.3 และเมื่อสอบเสร็จก็ต้องรายงานผลการดำเนินงานการสอนของตนเองในรูปแบบของ มคอ. 5

2.2 จากผลการประเมินความเหมาะสมของการสัมมนาเข้มชุดวิชาที่พบว่า ในการสัมมนาเข้มชุดวิชาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากอันดับแรกคือ การสัมมนาเข้มส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ รองลงมาคือ การบรรยายของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกในการสัมมนาเข้มมีความเหมาะสม ระยะเวลาของการจัดสัมมนาเข้มครั้งละ 2 วัน มีความเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้เพราะการออกแบบหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการตั้งงานก่อนแล้วสอนทีหลัง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ตั้งงานแล้วจึงสอน ซึ่งการศึกษาในระบบปิด การออกแบบหลักสูตรมักอยู่ในรูปการสอนแล้วตั้ง สำหรับการตั้งแล้วสอนนั้น นักศึกษาจะได้รับความรู้และประสบการณ์จากการทำงานที่มอบหมายด้วยตนเอง และได้ใช้กระบวนการคิดวิจารณ์ไตร่ตรองทบทวนความถูกต้องชัดเจนของงานที่ทำโดยผ่านกระบวนการสัมมนาเข้มภายใต้การอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์ระหว่างเพื่อนนักศึกษาและนักศึกษา กับอาจารย์ การสัมมนาเข้มมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติม นำเสนองาน และวิพากษ์และอภิปรายข้อความรู้

2.3 จากผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนผ่าน e-learning ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนผ่าน e-learning โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนผ่าน e-learning โดยมีการปฐมนิเทศชุดวิชา มีการบรรยายความรู้ที่เป็นสาระสำคัญของชุดวิชา โดยนำไปบรรจุไว้ใน e-learning ของชุดวิชา นักศึกษาสามารถเข้าไปศึกษาเพิ่มเติมได้ด้วยตนเองได้ทุกเวลาที่นักศึกษามีเวลาว่างในการศึกษา มีกิจกรรมที่กำหนดให้นักศึกษาทำ มีการตอบคำถาม มีการนัดหมายและนัดพบนักศึกษาในการอธิบายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์แบบเผชิญหน้าทาง e-learning โดยใช้โปรแกรม Skype ทำให้นักศึกษาสามารถสอบถามปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง งานที่มอบหมายและกิจกรรมใน e-learning มีความเหมาะสม ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และนักศึกษานใน e-learning เป็นไปตามแบบที่กำหนด ซึ่งกิจกรรมการสอนแบบ e-learning ช่วยให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียน

2.4 จากผลการประเมินความเหมาะสมของการทำคุษฎีนิพนธ์ที่พบว่า การทำคุษฎีนิพนธ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน แสดงว่าการจัดสัมมนาเข้มคุษฎีนิพนธ์ได้จัดอย่างเป็นระบบ โดยมีกำหนดช่วงเวลาให้นักศึกษาเข้ารับการสัมมนาเข้ม เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการเสนอคุษฎีนิพนธ์เริ่มตั้งแต่การเสนอหัวข้อคุษฎีนิพนธ์ การจัดทำโครงการคุษฎีนิพนธ์ การสอบโครงการคุษฎีนิพนธ์ การพัฒนาเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอและเขียนรายงานการวิจัย การสอบปกป้องคุษฎีนิพนธ์ และการเผยแพร่ผลการวิจัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่พบว่า การสัมมนาเข้มวิทยานิพนธ์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก (กัญญา ลินทรตันศิริกุลและคณะ, 2546, น.68) และเมื่อพิจารณาข้อพบว่า ขั้นตอนการทำคุษฎีนิพนธ์มีความเหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

ติดตามการทำคุณนิตินิพนธ์ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะระบบการให้คำปรึกษาคุณนิตินิพนธ์ได้กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โดยดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาพร้อมกันทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และเปิดโอกาสให้นักศึกษาคอนอื่นที่ศึกษาหัวข้อคุณนิตินิพนธ์ใกล้เคียงกันเข้ารับฟังด้วย เพื่อให้งานวิจัยของนักศึกษาดีขึ้น นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าในการสัมมนาเข้มคุณนิตินิพนธ์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาต้องมาพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและร่วมว่า อาจารย์ให้ที่ปรึกษาแนะนำดีและเอาใจใส่นักศึกษามาก ซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จในการทำคุณนิตินิพนธ์ การดำเนินการนี้สอดคล้องกับ สิริรัตน์ คุณาจักร (2539) ที่กล่าวว่า เวลาให้คำปรึกษาและการให้กำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งในการจำแนกความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยของ สาคร บุญดาว (2543, น.41) ที่พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสัมมนาเข้มวิทยานิพนธ์ จากการที่นักศึกษาต้องมาพบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มหาวิทยาลัย เป็นการให้นักศึกษาสามารถติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line facebook Skype เป็นต้น ทำให้การให้คำปรึกษามีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2.5 จากผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดสัมมนาเข้มเสริมประสบการณ์คุณนิตินิพนธ์ศึกษาศาสตร์ที่พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กิจกรรมการสัมมนาก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นคุณนิตินิพนธ์และความผูกพันต่อสถาบัน ทั้งนี้เนื่องจากชุดวิชาสัมมนาเข้มเสริมประสบการณ์คุณนิตินิพนธ์ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มีจุดประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะความเป็นผู้นำและความสามารถในการแก้ปัญหา 2) เสริมสร้างควมมีมนุษยสัมพันธ์และความสามารถในการทำงาน 3) เพิ่มพูนคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ 4) พัฒนาความคิดในเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ การวางแผนตามหลักวิชา และ 5) พัฒนาทักษะการบูรณาการทฤษฎีความรู้ทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพและเป็นผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนชุดวิชานี้ จึงกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในภาคสุดท้ายของการศึกษา และนักศึกษาต้องเข้าสัมมนาเข้มเสริมประสบการณ์คุณนิตินิพนธ์ศึกษาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัย เป็นเวลา 1 วัน ลักษณะกิจกรรมในการสัมมนา เน้นการเสริมเติมเต็มด้านความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการที่กำลังเป็นที่สนใจ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรืออภิปรายในหัวข้อใหม่ๆ การฝึกปฏิบัติทักษะที่สำคัญของการเป็นคุณนิตินิพนธ์ เช่น การมอบหมายในรูปการสัมมนาผ่าน web โดยให้นักศึกษาจัดทำโครงการเพื่อนำเสนอผลการวิจัยของนักศึกษาที่ใช้ในการเสนอในการประชุมระดับนานาชาติ การสัมมนาใน 1 วัน ช่วงเช้าเป็นการบรรยายหรืออภิปรายช่วงบ่ายให้นำเสนอประสบการณ์การไปนำเสนอผลการวิจัยที่นักศึกษานำไปเสนอในการประชุมระดับนานาชาติ และให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การสัมมนาเข้มเสริมประสบการณ์คุณนิตินิพนธ์ ในรูปแบบดังกล่าวก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และสถาบัน นอกจากนี้ยังช่วยเติมเต็มด้านบุคลิกภาพของความเป็นคุณนิตินิพนธ์ในแง่ความเป็นนักวิชาการ ทักษะทางสังคมและคุณธรรมจริยธรรม

2.6 จากผลการประเมินความเหมาะสมของการวัดและประเมินผลที่พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีประเด็นที่มีความเหมาะสมระดับมากอันดับแรกคือ การกำหนดสัดส่วนคะแนนการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม รองลงมาคือ การใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนการสอนก่อนสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการประเมินการผ่านชุดวิชา

การสอนชุดวิชาประจำภาค รูปแบบของข้อสอบมีทั้งข้อสอบแบบตอบสั้นๆ และข้อสอบแบบอัตนัย เนื่องจากการวัดและประเมินผลในระดับบัณฑิตศึกษา ต้องการวัดความสามารถของผู้เรียนในด้านความรู้ การเขียน การเสนอข้อคิดเห็น การวิเคราะห์และเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในลักษณะของการบูรณาการ ทักษะการแก้ปัญหา เพราะฉะนั้นรูปแบบของข้อสอบจึงเน้นแบบเขียนตอบเพียงอย่างเดียว ส่วนการสอบคุณวุฒิพนธ์ ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก คือกรรมการสอบคุณวุฒิพนธ์มีการให้ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากการสอบคุณวุฒิพนธ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานกรรมการสอบ และเป็นกรรมการสอบ จำนวน 3-5 คน โดยประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างดีในเรื่องที่นักศึกษาทำวิจัยและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยของนักศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

3.1 จากผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิต โดยบัณฑิตประเมินตนเองพบว่า โดยภาพรวมคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านความรู้ที่ได้จากการเรียน ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะทางวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหลังจากเรียนมีคุณลักษณะเพิ่มขึ้นมากกว่าที่คาดหวังมากกว่าร้อยละ 75 ที่เป็นเช่นนี้เพราะในแต่ละภาคการศึกษาที่เปิดสอนแต่ละชุดวิชาคณะกรรมการกลุ่มผลิตและบริหารชุดวิชา จะปรับปรุงระบบที่มอบหมายให้นักศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำจะมีสาระที่สอดคล้องกับประเด็นสำคัญในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การบริหารจัดการแบบโรงเรียนเป็นฐาน การประเมินเน้นการมีส่วนร่วม การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ เป็นต้น ดังนั้นคุณวุฒิบัณฑิต จึงก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิชาการ เพราะว่าการเรียนกับการทำงานสนับสนุนซึ่งกันและกัน จึงทำให้คุณวุฒิบัณฑิตเป็นผู้นำทางวิชาการของหน่วยงานได้เป็นอย่างดี

3.2 จากผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิต โดยผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้ประเมินพบว่า คุณลักษณะคุณวุฒิบัณฑิตของ มสธ. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและความสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านความคิดและการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ที่เป็นเช่นนี้เพราะ หลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิตดังกล่าวนี้ จัดการเรียนการสอนอยู่ในรูปของชุดวิชา ซึ่งเทียบได้เท่ากับ 6 หน่วยกิต ดังนั้นการจัดเนื้อหาและประสบการณ์ในชุดวิชาจึงอยู่ในรูปแบบการบูรณาการ องค์ความรู้ที่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำจึงมีลักษณะเป็นองค์รวม และสอดคล้องกับสภาพจริงของการปฏิบัติงานของนักศึกษา กล่าวคือ งานที่เกี่ยวกับทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ งานเกี่ยวกับการนำวิธีการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวจิตวิทยาการให้คำปรึกษา การประเมินการศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาในระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เอื้อต่อการปฏิบัติวิชาชีพของผู้เรียนอย่างแท้จริง นักศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้ทันที และยังได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาในเชิงวิชาการและวิชาชีพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1.1 จากผลการประเมินที่พบว่า คณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรแต่ละวิชาเอกมีไม่เพียงพอ ทำให้ คณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอด้วย ดังนั้นในการปรับปรุงหลักสูตรแต่ละวิชาเอกควรปรับ หลักสูตร โดยใช้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นชุดเดียวกับผู้รับผิดชอบหลักสูตรในระดับปริญญาโทและ จัดทำหลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาเอกโดยใช้ชื่อวิชาเอกให้เหมือนกัน

1.2 โครงสร้างหลักสูตร ควรปรับปรุงชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ โดยปรับปรุงชุดวิชาแนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาศาสตร์ให้เพิ่มเติมเนื้อหาสาระวิชาที่เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนในแต่ละวิชาเอก โดยเน้น เนื้อหาสาระของแต่ละวิชาเอกในด้านการวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีของแต่ละวิชาเอกเพื่อให้นักศึกษามี โอกาสในการศึกษาเนื้อหาสาระวิชาเอกเพิ่มมากขึ้น

1.3 ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ควรปรับปรุงในส่วนที่เป็นแนวการศึกษา สื่อออนไลน์แบบ e-learning และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนี้

1.3.1 แนวทางการศึกษา เป็นกรอบทิศทางในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระบบการศึกษาทางไกล เนื่องจาก องค์ประกอบของแนวทางการศึกษาประกอบด้วย ประเด็นสาระหลัก สาระสำคัญ งานที่มอบหมายให้ทำ ประสิทธิภาพ การเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาที่กำหนดให้ นอกจากนี้ในแนวทางการศึกษายังระบุ แหล่งการเรียนรู้และแนะนำเอกสารอ่านเพิ่มเติม จึงกำหนดให้นักศึกษาศึกษาแนวทางการศึกษาก่อน แล้วจึงศึกษา เนื้อหาสาระเพิ่มเติมในส่วนที่นักศึกษาต้องการศึกษาเพิ่มเติมที่เป็นรายละเอียด ในทางปฏิบัติคณะกรรมการกลุ่ม ผลิตและบริหารชุดวิชาจึงต้องออกแบบแนวทางการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่และ ปรับปรุงเนื้อหาในแนวทางการศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

1.3.2 สื่อออนไลน์ ควรปรับปรุงการเข้าถึงสื่อออนไลน์แบบ e-learning ให้มีความเสถียร เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้าใช้ได้ง่ายและสะดวก

1.3.3 แหล่งสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ห้องสมุดควรจัดหาทรัพยากรประเภทหนังสือ ภาษิตต่างประเทศให้เพิ่มมากขึ้น

1.4 การสัมมนาเชิงชุดวิชาควรมีการบรรยายและอภิปรายสรุปสาระที่เป็นประเด็นสำคัญของชุดวิชา เพื่อตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยตนเอง และควรจัดเวลาเพิ่มขึ้น เนื่องจากเวลาจำกัด

1.5 การจัดการเรียนการสอนผ่าน e-learning ควรปรับปรุงดังนี้

1.5.1 การจัดการเรียนการสอนผ่าน e-learning ควรใช้เป็นส่วนเสริมในการจัดการเรียนการสอน แบบปกติควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่าง สม่่าเสมอ ต่อเนื่องตลอดภาคการศึกษา อาจารย์ควรจัดสรรเวลาให้ คำแนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ติดตามประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างจริงจังจะทำให้ใช้ประโยชน์ช่วย เสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

1.5.2 ควรมีการอบรมนักศึกษาก่อนเข้าเรียนแต่ละชุดวิชา เพราะไม่ได้มีการแนะนำการเรียนแบบ e-learning ในช่วงแรก ทำให้เกิดความสับสนในการเข้าถึง รวมถึงการวางโปรแกรมการเรียนผ่าน e-learning

1.6 การทำคุษฎีนิพนธ์ ควรปรับปรุงดังนี้

1.6.1 ควรมีการเตรียมนักศึกษาให้ได้แนวทางการทำคุษฎีนิพนธ์ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ ศึกษาตัวแปรใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับการศึกษาในระดับปริญญาเอก และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอรูปแบบการวิจัยที่หลากหลายในการทำหัวข้อคุษฎีนิพนธ์

1.6.2 การนำเสนอหัวข้อคุษฎีนิพนธ์ต่อคณะกรรมการปริญญาคุษฎีบัณฑิต ซึ่งคณะกรรมการมีการให้แก้ไขหลายรอบ ดังนั้นในการจดประเด็นการแก้ไขควรจดให้ละเอียดจะได้ให้นักศึกษาแก้ไขได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

1.6.3 นักศึกษาส่วนใหญ่เมื่อได้หัวข้อแล้ว มักจะทำล่าช้า มีความก้าวหน้าอย่างช้าๆ ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีระบบติดตามนักศึกษาเป็นระยะๆ เช่น 2 เดือน/ ครั้ง ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการทำคุษฎีนิพนธ์ เพราะเป็นช่วงที่นักศึกษายกปัญหา และทำให้ไม่ทำต่อหรือขาดวินัยในตนเองที่จะทำให้เสร็จ

2.ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยจำแนกตามวิชาเอก

2.2 ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาสื่อออนไลน์ที่มีลักษณะยืดหยุ่นและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับคุษฎีบัณฑิตเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งนำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการให้คำปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ในระบบการศึกษาทางไกล

บรรณานุกรม

กัญญา ถินทรต้นศิริกุล และคณะ. (2547). รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ฉันทลักษณ์ จันทรศรี. (2547). สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และ

การบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2546). หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ นนทบุรี: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

_____. (2555). คู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วันชัย ศิริชนะ. (2540). นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. ส่วนวิจัยและ

พัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร.

วิจัย วงษ์ใหญ่. (2537). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2555). *หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สาคร บุญดาว. (2543). *รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สิริรัตน์ คุณจักร. (2539). *การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ระหว่างนิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาภายในสองปีการศึกษา และมากกว่าสองปีการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สมคิด พรหมจ้อย และ สุพักตร์ พิบูลย์. (2543). *เทคนิคการประเมินหลักสูตร*. สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมคิด พรหมจ้อย. (2555). หน่วยที่ 11 หลักการและแนวปฏิบัติในการประเมินนโยบาย แผนงาน โครงการ และหลักสูตร ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดการ โครงการประเมิน*.
หน่วยที่ 9 -15 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2559,
จาก<http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2534). *แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Stufflebeam , Daniel L.et al. (1971). *Education evaluation and decision making*. Itasca, Illinois: Peacock Publisher.

Taba, HilDa. (1962). *Curriculum development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace and World Inc.

Worthen, Blaine R., Sanders, James r., and Fitzpatrick, Jody L. (1997). *Educational evaluation: Alternative approaches and practical guidelines*. 2nd ed. New York: Long-man.